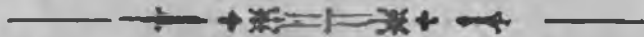

SEZĂȚOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiunii populare

Anul III No. 5 și 6; Ianuar și Februar 1895

DIRECȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA ÎN FĂLTICENI

FĂLTICENI

Tipografia și Libraria M. Saidman

ABONAMENTUL 5 LEI PE AN

A se adresa ori ce corespondența D-lui ARTUR
GOROVI în Falticeni

C U P R I N S U L

Legende Populare : Antihirsu, Cutremurile de pământ, Pământul, Apa, Felurile de ape, Potopul lui Noe	T. Bălășel
Hora	S. Mihailescu
Preminte-Solomon și plugul de aur. Cînd se tăia oamenii cei bătrîni, Balaurul din Țiclău, de lângă Tătărăuși, De cînd o pustiit Moldova limbile păgîne	R. Marinescu
Vulpea și lupul	M. Lupescu
Moartea	M. Lupescu
Leac contra frigurilor	C. Teodorescu
Cîntecul lui Istrail	M. Lupescu
Descintece : de mușcătură de șerpe ; de deochi ; de spăriet ; de gilci	P. Herescu
Superstiții C. Gherghinescu și I. N. Constantinescu	
Strigăte în joc	S. Mihailescu și T. C. Ionescu
Bobii	M. Lupescu
Bibliografie.	

LEGENDE POPULARE

(continuare)

ANTIHIRSU

Cînd s-o rai lumea dă tot, cînd s-or omori frate cu frate, cînd or uita oamenii să să mai închine lu Dumnezeu și s-or abate în voia dracului, atunci s-o supăra rău dă tot și Dumnezeu *sfîntulețu*, ș-o aduce *vremea d'apoi* peste noi păcătoșii. Da cică Dumnezeu ne-o va arăta multe semne cînd s-o apropia vremea d'apoi; așa cic-or fi loamele mari pă tot pămîntu, din pricina secelilor; s-or secula *limbotenii* peste *limbotenii* și se va bate crucea dreaptă cu crucea dreaptă, (creștin bun cu creștin bun), și or fi cutremure dese dă pămînt, și s-or arata stele cu coadă: și cînd a fi aproape dă tot, o să fie lumea a Neamțului, o să cază frunza bradului și n-o măi fi dă loc *rușinea fetelor*¹⁾. Atunci Dumnezeu o lua apa după pămînt și vi nu dă nu s-o măi găsi apă dă băut, și toate dobitoacele or muri dă sete, și nu să va măi găsi vin nici pentru sfiuta leturghie. Frunza telului o fi numai cît părăua, și în locu apă va își bani, și oamenii or alerga cînd or vedea banii, socotînd că e apă, dă să vor întoarce îndărăt plîngînd, și așa să va sătura lumea

1). Morcovul sălbatec, în floarea sa compusă și de culoarea alba, are o floare violetă în mijloc; așa o rușinea fetelor. Se zice că măi înainte era uit părăua, floarea violetă.

dă banî, că prea își pune capu după ei. Atunci va fi un chiu și un vai, cum n-a mai fost dă cînd lumea și pămîntu; va lipsa și pruncu în pîntece dă maică.

Atunci va își și *Antihîrsu* în lume. Și Antihîrsu o să fie făcut d'o fată dă ovrei, fără să se culce cu om. Antihîrsu va crește iute, într'o zi ca într'o săptămîină, într'o săptămîină ca într'o lună, într'o lună ca într'un an, într'un an ca în zece ani, și cînd o fi dă trei ani; are să fie om mare cu mustăți și cu barbă ca toți oamenii. Și atunci cînd o fi dă trei ani, o să stringă multe spurcăciuni dă ovrei și o să umble cu ei prin lume.

Antihîrs o să stringă în saci băligi dă vite și dă oameni, și să zică că are pîinî în saci, și o să stringă în buți ud dă vită și dă oameni, și să zică că are apă, și o să zică că alor dă s-o închina lui, le dă pîine și apă. Atunci mulți oameni slabi dă îngerî o să să închine lui, și o să le dea băligi, și ud; atunci ei vor plînge și s-or căi, da Antihîrs o să-i lege și n-or să mai scape din ghiara lui, și Dumnezeu s-o mîniă pă ei, că s-a dat în partea lu Antihîrs, și va fi vai dă ei. Atunci toți ar trebui să n'asculte dă Antihîrs, și mai bine să rabde, ca mai bine le o fi lor.

Dumnezeu va trimete pă sfete Ilie și pă sfete Petre să să bată cu Antihîrs; Antihîrs va războt pă sfete Ilie și-i va tăia capu, și atunci va lua și sfete Ilie moarte, că numai el din toți oamenii n'a luat moarte. -Singele lu Sfete Ilie va fi greu, și cum va pica pă pămînt, pămîntu să va cutremura: pămîntu să va mai cutremura și mai tare din temelii lu, că atunci să va uita Dumnezeu asupra lui, și-l va blestema, și el va lua foc și să va aprinde, și va arde dă noauă stînjini, și va rămînea curat cum a fost d-întîi.

Atunci va arde și Antihîrs cu toți ovreiî lui. Dumnezeu

va face altă lume nouă, care să nu măi mănince și să nu măi bea ca noi, și nici n-o măi fi păcătoasă ca lumea d'acu.

Cutremurile de pământ

Pământul să cutremură cînd Iuda isprăvește dă ros cile o furcă d'ale pământului.

Să măi cutremură cînd să uită Dumnezeu pă pământ. Cînd să cutremură ușor și puțin, atunci Dumnezeu să uită cu un sfert dă ochiū la el; cînd să uită cu o jumătate dă ochiū, să cutremură măi tare și măi mult. Dacă s-ar uita cu un ochiū, s-ar cutremura tare da tot, s-ar dărîma casele, ar prăpădi lumea.

Dacă s'ar uita cu amîndoi ochiī, ar sări pământul dă la locu lui, și-ar sări din țiînī. Număi la vremea dă apoi are să să uite Dumnezeu spre pământ cu amîndoi ochiī.

Pământul să măi cutremură și cînd nechează calu lui Alisandru Machidon, Duclupalu, care a băut apă vie și nu are moarte. El trăește prin oastrovile pustiilor dă mări. și cînd îi vine dor dă stăpînul lui, nechează dă să cutremură pămîntu.

Cu cit s-or îndesi cutremurile, cu atit să apropie vremea dă apoi. Cutremurile dă pământ măi sunt semne că are să să facă războaie între împărați mari, ori între crai.

Tot cutremurile măi sunt semne ca are să fie foamete în lume, boale, cîmī, holere, și alte multe răutăți.

(Spuse de Manda Mihăița din com. Ștefănești, Vlcea)

PĂMÎNTUL

Pămîntu e mumă la lumea iutregă¹⁾. Dar pămîntu nu

1). Poporul sub numele de «lumo», înțelege tot ce este pe suprafața pămîntului, excluzînd corpurile cerești.

e mână ca mumele ale-lalte, el ce naşte, după ce îi creşte, tot el îi mănincă; că, ori om, ori dobitoc, ori copac, ori floare, şi toate-toate din lume, din pământ sint născute, din pământ cresc şi tot în pământ intră. Pământu pă toate le mănincă, d-aia şi vorba românească: «Munca-l-ar pământu» «L-o mînca pământu».

Pământu e şi el tot o jiganie mare cu gură. „Gura pământului“ sau „gura pământului l-o 'nghiţi“ ori „l-o soarbe sorbu mărilor“ unde s'adună toate apele din lume; are inimă, „inima pământului“, asemenea şi coadă, „coada pământului“, cum vine vorba.

E păcat tare să drăcuî pământu, că el te ţine, din el te arăneşti şi în el lutri, cînd ţ-o veni sfîrşitu. Ş'apoi şi el cînd te-o apuca, să lasă greu pă tine, şi în loc să-ţi fie «ţărîină uşoară» o să-ţi fie «uşoară ca peatra dă moară».

Dar cît îi fi şi-î trăi, să fii vrenic, să munceşti pământu ca pă el, că şi el dăstul te-o freca cînd îi intra în el.

Cine sparge hotarele, dă să întinde să ia pământu dă la altu, e păcat mare, pă lumea aialtă duce în spinare pământu luat cu hapea.

Pământu înghite pă toţi blestămaţii dă Dumnezeu, cum vine vorba: „Mă mir cum îl rabdă pământu, dă nu să crapă să-l înghiţă“ şi „cum nu se cufundă pământu sub el“. P'aşisderea şi vorba cîntecului:

„Cine mî-a lăsat uritu

„Nu l-ar mîi răbda pământu,

„Şi nu i-ar putrezi trupu...“

Pământu, pă şarpele care a muşcat vr'un om ori dobitoc, la Pobrejenie¹⁾ cînd intră toţi şarpîi în pământ, nu-l primeşte să intre în el, şi inveninatu de şarpe lasă singur la drum să-şi facă dă olovenie.

(Culese din Bogdăneşti şi Ştefăneşti, jud. Vâlcea).

1) Schimbarea la faţă (6 August).

A P A.

Apa e făcută de Dumnezeu, ca să ude pământul și să-l ține deasupra ei. Apa e soră bună cu focul, dar apa e soră mai mare, căci biruie focul, îl stinge. Vai de-al de înjură și drăcuie apa, că face păcat mare, căci apa e sfântă în lume, că dacă n'ar fi apa, n'ar mai fi nimic în lume, ar fi pustiu. Fără de foc să zicem, că tot ar mai putea omul, dar fără de apă nu să poate; apa adăpă toată lumea, o curăță, o spală de toate înpușciunile: apa e curățenia lumii. Chiar și băbăresele, când dăscintă, tot cu apa spărie boalele, când zice

„Cu cuțitu te-oiu tăia,
„Cu mătura te-oiu mătura,
„In ape mari te-oiu ineca....“

În fundul apelor mari, cum ar fi de o pildă: Oltul, Dunărea, Mările-Negre, își au dracii, și d'au căzut în apă, casele lor, căci d'ăia le și zice lor lumea: „al din baltă“, „sir-ei în baltă“. Acolo în apă stau ei de să prăsesc, gătesc bucate. își fac mămăligă și ori-ce, lăman cum facem noi pe uscat. Focul diavolesc e alt-fel; el nu să stinge de apă ca al nostru. Tot pînă ale pustietății de mări, unde este numai *lišteav*¹⁾ de apă, stau țaraonii cu țaraonoaicele lor.

Apa n-ar primi pe diavoli în ea, dar diavoliu au făgăduit să dea apelor mari cîte un cap de om pe toată ziua. Și d'ăia, cum e în Olt de o pildă, pe toată ziua trebuie să să inece barim cîte un om. Când trece o zi, în care să nu să inece nici un om, Oltul începe să urle tare, și atunci trebuie să să păzască omul, să nu intre în el, că „cere cap de om“.

La ape mari să nu cuteze omul, mai bine să se închine

1). Lișteav — tot una de apă, numai apă.

și să fugă, că „dracu nu face biserică”, el stă tot dă bogdășii, îl pune plectică, îl împiedică mîinile și picioarele, ca să să inece.

Cînd ai să treci vr'o apă mare, fă-ți cruce în margine și roagă-te lui sfete Nicolae, că el este mîi mare peste ape.

La vremea de apoi, are să pice apa după pămînt, a și început chiar d'acu să să pitule; mîi înainte vreme erau izvoară pã toate drumurile și săpa omu un stînjîn-doî, și scotea apă ori unde vrea; da acu, sapî cîte trei-patru stînjîni, și abia dai dă cîte un licurici dă apă; ține ș'ala un an-doî și sacă, căci s-aũ spurcat și izvoară și tot.

A început Dumnezeu să ia din toate, și oamenii tot nu vor să bage dă samă, să țin numai dă rele. Dacă a început lumea să ia banî și pã apă, care e lăsată dă Dumnezeu sfintulețu pentru tot săracu, cum să nu să minie și Dumnezeu și s-o ia ?

Este păcat să scuipi în apă.

Cînd bați cu bîta în apă, ploauă.

Apa cît de spurcată ar fi, dacă trece peste noauă petri, se face curată.

Apele după pămînt să strîng în „sorbu mărilor”.

Este apă și în cerlũ la Dumnezeu, că din aia ne ploauă.

Felurile de ape.

Sînt mîi multe feluri dă ape:

Ape bune dă băut, dă gătit bucate și spălat rufele;

Ape urite, clocite, puturoase, care sînt bune numai pentru unele leacuri.

Ape pãrășite, cum sînt apele din puțurile și fîntînele pãrășite¹⁾.

1). Aceste „ape pãrășite” se întrebunșează de vrăjitoarea. Descîntă într'o ast-fol de apă, pentru ca să dea cui-va „de urit”. După ce descîntă într'insa, o ține trei zile în cotetul gîinilor, apoi o ia și o dă ori s-o bea, ori stroșește baînelo celui ce vrea să-l dea de urit.

Măi sint un fel de ape, care le zic *ape vii*, dar nu sã ştie unde or fi ; unii cică ar fi la marginea pãmîntului. Cică cine bea din apele alea vii, nu măi îmbătrîneşte şi nu măi moare nici odată. Din apă vie n-a băut niminea, doar *Ducupalu* lui Alisandru Machidon, care traeşte ş'a-cuş, şi-o trăi pină la vremea d'apoi, şi trei slujnice tot d'ale lui, care cum au băut, s-au urcat în sus în văzdub, şi ele sint *Sfintele*, care pocesc lumea¹⁾.

NOTA. P. S. Episcop Ghenaclie al Rimnicului, într-o notă din studiul P. S. Sale: «*Eraldica Vekie a Românilor*» pag. 38, arată că «poporul nostru împarte apele măi întâi în două : curate şi ne-curate. Pe cele necurate, adică pe cele sulfuroase, minerale ori puto-roase, poporul le priveşte ca *vătămătoare sănătăţii*, zice P. S. Sa. Apoi pe cele curate, zice, le împarte cu *Zend-Avesta* în trei categorii: apele bune de băut şi pentru curăţirea trupului : apele necincepute, care se capătă măi ales din puţuri şi nu din cişmele, scoţindu-se des-de dimineaţă, şi nu după alţii şi fiind aduse acasă lute (fără a vorbi cu cine-va) şi în vase astupate, şi aceste ape sint bune de leacuri şi măi ales de descintece, ca cel de deochiū : în sfîrşit apele vii, care se găsesc în crăpăturile munţilor şi în locuri în deobşte grele de străbătut, şi apoi aceste ape măi sint păzite şi de balauri mari şi răi, ce urmăresc de moarte pe voinicii carii luind apă vie, nu au fost prinşi de stincele munţilor, ce se închid şi se deschid pentru apărarea acestor ape. Apele vii sint, zice poporul nostru, bune de luat simple pentru toate boalele cronice, apoi le măi pot întrebuinţa şi bătrînii, pentru ca să întinzească».

Pe unde le-o fi cules P. S. Sa. aşa o fi crezind poporul : dar în judeţul Vâlcea, de unde în cea măi mare parte m-am adunat materialul meu de tradiţiuni şi literatură populară, nu crede aşa poporul.

Pe cele sulfuroase ori minerale, nu le priveşte ca *vătămătoare sănătăţii* : din contră, ca bune de leacuri. Cunoasc, că foarte multe

1). Sătenii cred că aceste slujnice, făcute sfinte prin băutura apei vii, adusa de Alexandru Macedon, au fost două din cele țigănel și una ruminecă. Și sfintele cele făcute din țigănel ar voi să pocosească toată lumea, dar sfinta cea făcută din ruminecă, nu le lasă să-și bată joc de lume, s-o schilodească.

sătence merg din depărtări, de tau în sticle ape minerale, de beau, se scaldă cu ele, pentru a se scăpa de friguri, de umflături, ologeli, etc.

Ca vătămătoare sănătății privesc pe cele din lacuri, bălți și fântini părăsite, cărora le zic «*ape zăcute*». Tot ca ape vătămătoare sănătății sînt privity apele din pârăele din păduri ori cimpuri, căci ele, zic sătenii, conțin *bale drăcești*, scăldăturile sîntelor, tezelor, Muma-Păduri, Miază-Noapte, etc. Cu deosebire pluă în răsăritul Soarelui, nu vor să bea cu nici un chip. Iar zina cînd sînt forțați să bea din pîrae, lasă un semn în apă, cum: pîr din cap, stramă din bete, cămașă, etc. Dacă ia în vas, suflă de 3 ori peste el, apoi bea: alții varsă de trei ori apa din vas, și apoi bea. Asemenea și cînd șed pe cîmpuri jos, cînd se scoală, lasă semn jos, ori cel puțin scuipă, ca boalele să se pue pe semnul acela.

Ape neincepute, le zic acelor, care se tau sara ori dinineașă, ori cînd, nu numai înaintea tuturilor, și din care vas să nu bea nimenea înainte. Cînd o ia, poate să vorbească. Dar această *apă neincepută*, nu cred să formeze o diviziune aparte a apei, căci ea e apă naturală. În cazul cînd ar fi recunoscută apa neincepută ca o diviziune a apei, atunci aș mai putea adăoga o nouă diviziune: *apa întilnită*. Această apă se capătă luind apă din locul unde se întilnesc două sau mai multe pîrae. Ea se ia tîcînd, merge cu ea în vase astupate tot tîcînd, udă pe bolnav cu ea tîcînd. Această «*apă întilnită*», este bună de poceți (paralizii), descăntîndu-se în ea descîntecul *sîntelor*. La descîntecul de deochiu nu se întrebuintează *apă neincepută*, ori *întilnită*, ci apă naturală, căci deochiul e o boală tute, ce poate veni și peste zi, cînd nu poți avea apă neincepută.

Despre *apele vii*, poporul din județul Vîlcea nu crede că sînt în crăpăturile munților, ori în locuri prăpăstioase, ci la *marginea pîmîntului*, unde nu poate ajunge nimenea, să umble măcar și un milion de ani, zice săteanul; doar numai Alisandru Machidon, că a fost împărat mare și l-a ajutat Dumnezeu. Această apă, însă, nu e o apă reală, ci o apă care intră cu totul în domeniul fantastic, de aceea poporul vorbește de ea ca de ceva imposibil. Apă vie, cine bea, nu mai moare nici odată, și decî nimenea n-a băut, de cit Duce-palul și slujnicile lui Alisandru Machidon.

Tot în *Eraldica*, pag. 59, P. S. Episcop, într-o altă notiță arată

«in datinile poporului nostru intră și facerea de puțuri, șipole și chitar cișmele pe la drumuri, răseruct de drumuri, etc.; și el crede că această faptă l-o ia Dumnezeu în băgare de seamă, și chitar îi tartă pentru dinsa păcatele».

Spre complectarea acestor notițe, adaug următoarele : cind săteanul face puțuri, fntini și cișmele, prea puțin se giudește la faptă bună, el face aceasta in scop de a avea apă pe lumea aialtă. Cine nu-și face o fntitoare, ori harin nu vrea să dea ajutor cu bani, lucru material, la facere de fntini, apoi pe lumea aialta i-se frige gura de sete, nimenea nu-i dă, că acolo nu se mai imprumută. Cind moare cine-va fără să-și fi făcut fntină, moștenitorii consideră ca o mare datorie să-i facă fntină pe numele lui. Cind visezi vr'un mort că îți cere apă, apoi să știi că-i trebuie fntină. Poporul cind face fntini, nu ține numai de el să fie lângă drumuri, ori răseructuri, el știe una : «să-și facă fntină, fie ea și în cimp ori pădure, fie ea singură la un loc, ori zece, două-zece in rind.

Dacă fntina unui om seacă, însemnează că acela n-are parte de apă, e sec.

Cind dai oale, ori alte vase de pomauă, să le dai pline cu apă, că pe lumea aialtă le găsești așa.

La Joi-Mari, sătencele să scoală din noapte, varsă cîteva vedre ori ciuturi de apă jos lângă fntină : ia un vas cu apă și merge de il varsă pe mormintele morților lor, căci, zic ele, cu apa aceasta să spală și bea din ea și ei de Paști.

(Chitese de prin mai multe comune din jud. Vîlcea).

Potopul lui Noe

Cind a vrut Dumnezeu să prăpădească pă spurcații dă jidovi, a dat un potop mare, cum n-a fost nici n-o mai fi, cit o fi lumea și Ardealu.

Pă vremea aia era un sfînt d-ăl chema Noe,¹⁾ care ca un sfînt ce era, știa că curînd or să fie înecuri mari în lume. Ca să scape dă moarte, el s-a apucat să-și facă o corabie mare, in care să sa încue cînd or începe ploile. Și fiind că era lemnar, singur s-a apucat să lucreze la corabie, fără sa mai spue cui-va ce vrea să facă. Și-a luat

1). Unii sătenci pun pă Iov in locul lui Noe.

unellele, a plecat la pădure. zicînd nevasti să nu spue la nimine unde este și ce lucrează. Cînd a ajuns în mijlocu păduri, s-a pus să lae lemne, să le care și să le facă grămadă, ca să le lucreze.

Zavistiosul dă drac, cum e el făcut, număi dă rele bun, a mirosit el că Noe trebue să aibă un gînd, dă nu-l tot vedea p'acasă; s-a dus la nevaslă și-a 'ntrebat-o:

— Acasă e Noe?

— Nu e acasă.

— Da unde e?

— Nu știu, că nu mi-a spus, cînd a plecat.

A două zi, iar:—unde e nevestă bărbatu-tău.

Iar: nu știu, că nu mi-a spus, cînd a plecat.

Azi nu știu, mîine nu știu; ploă o brodește într-o zi, taman minca și bea vin cu copiii la masă. Dracu face cum face și suflă în oala cu vin, și chm bea a nevestă, s mbată Dracu, cum o văzu cum îi era lui aminte, o-ntrebă:

— Unde e bărbatu-tău, nevestă?

— Ia, tot lucrează în pădure la o pustie dă corabie, că, cică o să fie curînd-curînd un potop mare în lume, și noi o să intrăm în corabia aia, cînd o'ncepe potopu.

Dracului atîta i-a trebuit. Iute s-a dus la pădure, și cum a dat cu ochii la grămada dă lemne, le-a răspîndit Nichipercea, dă nu s-a știut lemn cu lemn!

Noe cum a văzut drăcovenia asta, dă loc l-a ars la inimă, că dracu trebue să-l fi făcut lui pozna asta. Iute s-a dus acasă și a întrebat nevasta:

— Nu cumva a venit dracu p-aici să te întrebe de mine?

— A venit.

— Ei și i-ai spus unde sînt?

Că hîr, că mir, i-a spustoata tărășenia cum a înșelat-o dracu.

Atunci Noe, ca un sfînt, făcu o toacă dă paltin¹⁾ și începu a toca în toacă, și dă ce toca, d-aia să strîngeau lemnele după unde le risipise Sarsailă. pînă s-a făcut toată grămada, cum fusese și mai năinte.

Și din lemnele alea a făcut Noe o corabie mare-mare

1). Toacele de po la bisericile sunt mai toate de paltin, și bitrinii pretind că de la Noe a rămas znovu să se facă toacele de paltin.

dă tot, dă a încăput el, ai casi și tot telu dă lighioane ce se mișcă în lume. Și cum s-a încuiat Noe în corabie, a și început să ploaie, dă parcă vărsa cu găleata. Toți spurcații dă jidovi s-au inecat atunci, dă n-a mai rămas nici picior.

Da Impelițatu dă Sarsailă, nici în corabie n-a dat pace lui Noe; s-a pus și a dat o gaură în fundu corăbii, ca să intre apa în gaură și să se scufunde.

Da năpîrca, că o înțeleaptă, iute și-a vărit coada în gaură și-a rupt-o acolo, ca să astupe gaura. Și d atunci până astăzi ea n-are coadă, și e păcat să omori năpîrca, că ea a scăpat pă lume; cine omoară năpîrca, îi moare vițelu de la vacă.

După ce s-a ostit potopu, Noe a trimes corbu din corabie să vadă, s-o fi uscat pămîntu. Corbu cum a dat dă stirvurile jidovilor inecați, s-a apucat să mănince și și-a uitat dă ce îl trimesese Noe, și d atunci a rămas vorba : „Făcu-și slujbă ca corbu“, care să zice alui dă-și uită la ce e trimes. Noe a blestemat pă corb să fie pasăre neagră, spurcată. și sa nu se sature până n-o da dă stirvuri.

A trimes Noe, apoi pă porumbel; și porumbelu iute s-a întors c-o crecuță dă brad în cloc, și Noe a eșit din corabie.

Și așa a prăpădit Dumnezeu spurcații dă jidovi, care sa încontrau cu Dumnezeu.

(Spus de unchoașul Matei Popa din comuna Ștofănești Jud. Vileea).

(Va urma)

T. Bălășel

H O R A

Tineretul țaran român, de ar fi cît de trudit, în zilele de serbătoare tot caută să pîlreacă. Pentru asta fac joc, și cînd n'au cu ce, se string mai mulți la un loc; vara pe la cele rîspînteni, iar iarna pe la o samă de case cu fete. Acolo toată ziua se hîrjonesc și uihotesc, ca și cum binele de pe lume ar fi al lor. Nu se astîmpără de

buşete şi trinte, de cît dacă s-aşază la cîntal din gură.

În satele de la şes, cînd fac joc, cîştî-va flecâi numiţi *locmaşi*, arvonesc scripcarii încă înainte de serbători, şi la timpul hotărit, se adună la o casă. Ceilalţi flecâi dacă vreau să joace, trebuie să plătiască locmaşilor.

La Dormeni îi altă modă: *zicalaşii* slau gata la crîşmă. Scripcarii greu găseşti la dinşii, da 'n schimb mulţi ştiu a zice din fluier; sînt unii cari cînd îţi trag cite una de jele, te arde la inimă, nu alta; da şi cînd îţi începe cu de cele de joc, parcă-ţi ia cu mina aleanul de la inimă. Cimpoeşi buni încă găseşti la dinşii.

Moda muntenilor îi să facă joc la crîşmă. Îi găseşti la un loc cu de tot felul: băet, babă şi fruntaş şi sarac.— Cu tojii beu la un loc, nu caută că-s fete. Ba chiar şi la copii le dau. Aici fete-s îndrăzneţe, să prind şi ele singure la joc. Cum scobori în sate mai la vale, găseşti altă modă; fetele stau toate la o parte. Flecâii încep fie care hora, şi pe urîmă poftesc pe fete; le strigă pe nume, ori le fac cite-un semn din cap. Pe cari-s mai ruşinoase, le înhaţă de mină şi le trag în joc.

Orî unde, am văzut la joc pe holtei şi fete, gătiţi cu ce au mai bun. Însă fetele muntence ce îmblă cu capul gol şi la joc, ca şi acasă, măcar să crăpe lemnele de ger.

Flecâii nu se uită la dinşii, dar fetelor cer curăţenia; așa se aude mai peste tot locul strigătul lor în joc.

M-o trimes mama de-a-casă

Să joc fata cea frumoasă :

Eu am jucat cea mai hidă

C-avea cămeşa mai mîndră.

Ca fetele să iasă la joc, trebuie să ştie lucră, mai cu samă a şese. Flecâii să ştie îmbla cu caru cu bol şi a cosi. Tot berbanşii de flecâi cîntă fetelor în joc.

Hei saraca neteda,

Cu suvelca au şti da.

Cu vatala tot așa.

Da la joc haida, haida.

La şes îi frumos jocul în timpul verii, că 'l fac sub

umbra copacilor, dar iarna vai de capu lor in ce colb și duloare joacă inchiși in casă, înghizuiți de u'al unde să dai un ac.

Prin unele sate, bunăoară in Giulești, cînd stau de joc. flecâii își ieu cite o fată și o duc in cămară, ori macar intr'o șură, și acolo se drăgostesc; țin pe fete 'u brațe, le pișcă, le sărută, își ie inele unul de la altul și mai cu samă de hasmele și zgărdiți le golesc pe fete. Cu hasmaua, fudulașul de flecău să șterge pe obraz, iar zgărdița o loarnă pe pălărie.

La toți îi moda ca fetele se nu 'nsereze la joc și să se strîngă acasă. Flecâii joacă pînă mai tîrziu împreună, cînd se prind cu ei însurați cu nevestele lor. În unele sate, după ce s-au dus fetele, flecâii merg cu jocul la crîsmă. În unele părți îi rușinos a juca flecâi in crîsmă, de fete nici vorbă se pășiască 'n crîsmă. Atita numai la Paști joacă cu toții la scrîncîobul de lîngă crîsmă.

În satul Drăcenî, fetele duc la joc in serbătorile crăciunului cite un colac mare, nucî, mere și alune. In casa unde este jocul, flecâii așază la masă pe gospodarî, îi cinstesc cu rachiu și-i ospătează cu cele aduse de fete. Colacii rămăși îi împărțesc flecâii in tre ei. Pe valea Moldovei încă este moda fetelor să dee colac flecâilor, însă in sara spre si. Vasile cînd vin cu uratul. În posturi le-i rușine să facă joc, de cit numa pe la clăci cit își mai potol pofta de joc.

In satul Mălinî au obiceiū că după ce se duc de la joc, unii flecâi țin in drum pe cite o fată și o tot string in brațe.

Prin satele de la șes joacă : *hora* (moldovenească), *rusasca*, *polca*, danțu mai zis și *busuiocul*, ce se joacă pe la nuntă cînd se scol de la masă, *cărășelu* mai rar, *leșasca* și *cățana*, un fel de briu. Strigatu 'n joc cu toți o dată, se obișnuște in satele de munte pîn pe valea Moldovei. Mai la vale rar se aud

Preminte-Solomon și plugu de aur.

Am auzit din bătrini, că Preminte-Solomon o fost filosof la un împărat. Amu s-o sculat alt filosof și l-o pârț pe Preminte-Solomon la împăratu. Impăratu l-o dat afa ă și l-o pus pe filosofu ceala; iar Preminte-Solomonu s-o dus in lumea lui.

Da, amu, împăratului nu l mergea de fel bine cu filosofu ist nou. și pe Preminte-Solomon nu-l găsia, ca să-l pună iară.

Și s-o sfătuit împăratu cu boeril lui, ca să facă un plug de aur. Și, așa. a tăcut un plug de aur. Apoi o pornit omenii împăratului cu plugu de aur prin țară și 'ntreba : „ce ar face plugu cel de aur“? Nimeni nu gicea. Se duseră intr'un oraș și, după ce nu gici nimeni din oraș, ei plecară. Cind la marginea orașului, văzură că ședea un om, lingă un gard, pentru dînsul, și minca o coja de mălaiu.

— „Aide, ziseră ei, că, iacă co'o șede un om jos, să-l întrebăm și pe dînsu“. Cind ajunseră la om, da el nu se scula de jos, îl întrebără : «ce ar face plugu ist de aur?».

El le-a respins așa : „Dacă n-a ploua in luna lui Maiu, nu face nici cît coaja asta de mălaiu“. Iar ei i-au zis : „Școlă-te de-aici, că după tine umblăm ; tu ești Preminte-Solomon; că de cind umblăm, nimeni n-a gicit. Și l-o luat inapoi la împăratu.

Cind se tăia oamenii cei bătrini.

Ci-că a fost o vreme, demult, demult, că stăpînirea poruncise să taie pe oamenii cei bătrini. Un om avea un tată bătrîn și de frică ca să nu-l taie. l-o ascuns intr'o taină, in casă, și-l da mîncare acolo, de nimeni nu știa. Cind vine o foamete mare, de nu se mai găsia semințuri de nici un fel de pine. Omu se duse la tat-so și-l întrebă : „Eacă, tată, ce se facem, că numai e nici un fel de sămință in țara“.

Tat-so îi zise: «n'avea grijă. Du-te, iea plușu și ară toate drumurile, și are să răsară fel-de-fel de semințe: orz, ovăz, griu, ș. a. — El așa făcu. După ce ară toate drumurile, prinse a răsări toate felurile de semințuri.

Atunci stăpînirea prinse pe om și-l întrebă: «că cine l-a învățat pe el să are toate drumurilor?» El a răspuns că tat-so l'a învățat! — «Da unde-l tat-o — «L'am ascuns, ca să nu-l taie,» răspunse omul. Și atunci stăpînirea a dat poruncă, ca să nu mai taie pe cei bătrîni; că dacă nu era bătrînul acela, de unde era să mai aducă ei semințuri.

Balaurul din Ticlău, de lingă Tătăruși

Spuneaŭ bătrînii, că în țiclăul de lingă comuna Tătăruși, demult o fost un balaur, care și-astupa coada și se făcea flăcău, și venia la joc de juca cu fetele.

Da odată, l-o eșit coada, și un romîn i-a zis: „Măi flăcăule!, astupă-ți coada biciului».

El o chemat pe romîn de o parte și-o zis: «Iea toporu și-l implintă la mine după cap». Romîna a luat toporu și i l-o implintat după cap.

—L-ai implintat? o zis smăul — L'am implintat, a răspuns romînul.

— Ei!, cînd s-a implini anul, să vii iar aici, o zis balaurul.—Și cînd s-a plinit anul, romînu o venit acolo, unde o și găsit pe balaur.

— Ai venit? — venit, response romînul.

— Știi că amu un an, ai implintat toporu la mine după cap, așa e că s-a tîmăduit?—Tîmăluit, response romînul.

—Vezi, rana din ceafă s'a tîmăduit, dar cea din inimă nu s'o tîmăduit cînd mi-ai zis: «astupă-ți coada biciului»
Și l-o prăpădit smăul pe romîn.

De cînd o pustiit Moldova limbile păgîne.

Zice ,că Moldova 40 de ani o stat pustie. O venit niște

limbi păgine și o tăiat toată lumea din Moldova. Ațiția de mulți păgini o venit, că rădăcinile fagilor erau roase de copitele cailor lor. Se mai găsesc și amu ciolane de ale lor. Ion Ungureanu, tatăl lui Gheorghe Ungureanu, săpind nu de mult în dîmbul de la Gheorghe Suliță, ca să astupe un bilc (lac), a dat peste o groapă arsă. D'asupra gropi era o scindură groasă, și pe scindură, înșirate ciolanele unui om; iar în groapă, o grămadă de mălaiu tătăresc, pe de-asupra era muced, iar în jos roșu ca jăratecu.

Spuse de Costan a Siminet din Heciu (Suceava)

R. Marinescu

Vulpea și Lupul

Era o-dată un cioban. Într-o zi de primavară și călduță să apropie cu lurmașora lui de un crîng, de-o pădurice.— O oae tocmai atunci fătase. Pe cine să pue oaea să-i boteze, că copilul îi era slab. Iacă vede o vulpe; fără multă vorbă, vulpea boteză oae! mielușelul și donda. donda, tot grăind cumătrelle, se treziră în mijlocul pădurei.—Cumstăteau ele de vorbă, iute și lupul pe-acolo.

— A! da noroc bun cumătră vulpe. ce mai faci pe-aici? și dădură labele.

— Mulțămesc cumătrelle! Ia am venit și eu cu cumătra oae să mai vorbim cite ceva de-ale noastre, de care D-voastre bărbații nu trebuie să aveți de știre.

— Bine cumătră, bine, da rogu-te dă-mi mie pe finu-țu să-l învăț carte, că mult bine l-a prinde!

— Baiu, cumătrelle, ziseră vulpea și oea; lasă-l cum se găsește, că de-or învăța toți carte, cine-a vacsui ciubotele și-a munci pentru bogați.

— Bine, bine cumătră, ai dreptate; dar azi e lege că ori-cine trebuie să-și învețe copilul batir țiră de slovă.— Cine nu se supune, lî vine pedeapsă!

— Fie cum o fi cumătore, eu nu-l dau nimăruț: să știi că-oiū păți ce-oiū păți, da tot nu-l dau, că-î și nevrîstnic, mititelu! —

— Eu nu știu de-aeste; trebuie să mi-l dai!

— Ba nu l-oiū da nici în ruța capului, zise oaca

— Bă -l dau pe finu-meu să învețe ceva, zise oaca, da întâi să-mi juri pe cruce că-l vei îngriji bine și cu durere de inimă!

— Mă prind, zise lupul.

Atunci vulpea porni înainte cu lupul și oaca după ea, pînă ce ajunse într-un loc unde era o sfîntă cruce, numai bună de obrazu lupului.

— Pune laba ici, zise lupului vulpea, ca să juri; apasă bine și cu credință că alt-fel nu te credem; zi după minc:...

Dar de-odată se auzi:.... clomp! capcana (cursa) se închise și prinse laba lupului ca într-un clește.—

Cit s-o fi năcăjit bietul lupo să scape de la jurămint, nu știu. Știu atita ca blana cu care era îmbracal stătea într-o zi în gluga ciobanului, și întrebă pe un negustor cîte parale li dă pe pielea lupului că-î trebuie pentru tabac.

Auzită de la Popa S. Arghir elev în clasa II-a la școala din Broșteni, într-o lecție de Istorie.

M. Lupescu

Moartea

Cînd zilele omului s-o sfîrșit, fie tînăr ori bătrîn, el moare.—Moartea, nici nu știi cînd vine. Ea-î supusă poruncilor lui D-zeu, căci numai de-acolo cosește suflete, de unde-î poruncește Cel-de-sus.

Moartea se arată boșnavilor sub forma unei babe hide și urte, numai ciolane, cu ochii duși în fundul capului, cu dinții mari, cu degete lungi și subțiri, avînd în mînă o coasă.— Cînd se arată omului, ea-l poștește să bea dintr-un pahar o băutura amară, cum-î focul. De gusta omul,

zilele i s-o sfârșit. De nu gustă cu voe, îl face de nevoie să guste din pahar. Atunci sufletul să dislipește de trup, esă din om ca un fum albastru și moartea fuge pe pustii.— Pe unia îi ciopârtește cu coasa și de-aceea, la trei zile după ce moartul s-a scos din casă, trebuie să se grijască și să se sfințască casa, căci din om țșnește singe pe pereți, când moartea îl tae.

De nimeni n-are trică moartea ca de sf. Haralamp; el e mai marele ei, și acolo unde sfintul îl poronțește să nu se ducă, ea-l ascultă, căci vai și auar de ea, de nu face pe voea sfintului.— Cind moartea nu ascultă de el, sfintul o pune la pedeapsă și o calcă în picioare. Moartea nu vine fără pricină la om; chiar și cei ce se îneacă și se spînzură, cum și cei ce mor grabnic, încă trebuie să fi fost vre o pricină ca sa le vie moartea; aceasta credință e întărită în popor prin zicerea: „Nunta fără minciună, și moarte fără pricină, nu s-o mai auzit“.

Sfârșitul zilelor omului, moartea, se exprimă în popor prin o mulțime de zicale: *I s-au sfârșit zilele: a dat țelea (hîștioaga, ortul) popel; l-a certat D-zeu; adoarme somnul cel veșnic; l-a strîns D-zeu de pe cele cărări, sau de pe cele drumuri; i s-au curmat zilele: a adormit între Domnul; se duce iar în pământ de unde a fost luat; nu-i trebuie de cît trei coși de pământ; etc.*

Despre om care se purta rău cu lume se zice: *Bine că l-a luat dracu, sau bengă; s-a săturat acuma de toate; s-a curățit lumea de un drac, sau de un rău; l-a potrivit Dumnezeu, etc.*

În cintece, moartea e exprimată prin o mulțime de espresiuni:

Că cu cine am petrecut
Nu dus și n-a mai venit!....

Am să scriu un răsășă
Să-l trimăt mamei de dor:
De-a mai face vre-un lector
Pue-l capul sub picior
Să-î sfîrșească zilele
Să nu umble țările
Și toată cărările....

În bocete mai ales, sînt o sumedenie de „zicale“, prin care se arată moartea; sînt și unele glume pe socoteala mortului și a morței.

*Dumnezău să-l erte
Cu fasole fierțe,
Cu bob înflorit,
Cu malaiu dospit
Bine e-o murit.*

sau

*Dumnezău să-l erte
Cu trei poame fierțe,
Cu una mai moale
Să nu să mai scoale.....*

Moartea grabnică, zisă și *moarte năprasnică*, e considerată de sățeni ca o pedeapsă dumnezească. Rău-i de cel ce moare grabnic, fără luminare! «*să n-ai luminare la moarte*» e un blăstăm din cele mai mari pentru sățean. Cel ce n-are luminare, *lumina*, la moarte, *moare ca un cîne*, ca un netrebnic, și trebuie să fi fost amarnic om, de l-a lipsit Cel-de-sus, de lumină.

Rău-i Doamne, și de cel ce moare *negrijit*, ne spovădui și ne împărtășit! — De aceea sățeanul, cînd se vede că s-a apropiat funia de par, cheamă la el pe popă, îl spovidește și-l împărtășește, și apoi, întărit cu cele sfinte, așteaptă moartea, nepăsător. Rău-i de cei ce mor ca cîni, fără lumină și fără cele sfinte.

Că omul n-are a trăi cit lumea, țaranul o știe, de aceea îi auzi dese ori zicînd, fiind înădușiți de cine știe ce năduhuri, ori chinuiți de bătrînețe sau boale: „Ca mine, poimne, m-or duce și pe mine acolo la *cucueta*“ (la biserică) „ca mine, poimne mî-a pica și mie steaua“; „de-amu nu-i mult pînă departe“, ș. a.

Moartea se prevestește adese-ori prin semne, care de multe ori se adevăresc, lucru ce face pe țaran să creadă și mai mult în credința apucată din moși-strămoși, așa:

Cînd cîntă cucuveica pe casă, are să moară cineva în acea casă.

Cînd latră cînele, are să-i moară stăpîni.

Cînd să arata pe ceriū stea cu coadă, moarte în popor arată, prin bătălii, răzmiriți, cîmă, holeră ș. a.

Moartea e prevestită și prin visuri. Cînd visezi că te pradă hoții, are să-ți moară cineva din casă. Cînd visezi că-ți pică un dinte și nu te doare, îți va muri o rudă fără să ai mare părere de rău. De visezi că ți-a scos cineva o măsea, și te doare tare, îți va muri cineva după care ai să te scîrbești tare, ș. a.

Moartea se prevestește și prin semne pe trup. De ți se înegresc unghiile, ori de ai puț negri pe ele, îți va muri cineva din casă, ș. a.

În sfîrșit de moarte nici o ființă vie nu scapă.—Moartea e supusă poruncilor lui Dumnezeu, de care ascultă cu supunere.

Moartea va dispărea și ea la vremea judecăței celei înfricoșate cînd, inviind toți morții, cei răi vor trece la iad și cei buni la rai. — Lume atunci nu va mai fi.

M. LUPESCU

Leac contra frigurilor

Bolnavul de friguri, se duce des-dimineață și în zi de sec, la cimiter, la mormintul unui frate său o rudă așa de aproape, și zice, adresîndu-se către mort: Gheorghe (sau cum îl cheamă pe mort) dă-mi o perină ș-un lăiceriū, că mi-a venit un musafiriū! Și apoi ia țîrnă din mormint cu trei degete. Așa se repetă de trei ori.—Acea țîrnă apoi o pune într-o legătură, și bolnavul o poartă legată la gît trei zile, iar în dimineața zilei a patra, se duce înapoi la cimiter, tot la mormintul acela, desleagă legătura cu țîrnă de la gît și după ce zice de trei ori: «(cutare) na-ți perna și lăiceriul, că mi s-a dus mosafiriul», asvirle țîrna din legătură pe mormint.

(Drăgănești, Suceava)

Comunicat de C. Teodorescu

Cîntecul lui Istrail

Moise, Moise și Aron
Pe cei de la Faraon,
Pe Istrail cel iubit
Din robie l-au izbăvit.
Egiptenii nu voia
Lui Istrail drum să dea ;
Atunci zece semne s-au lucrat
Pe Egipteni i-au stricat.
Iar Istrail cel iubit
Nici un rău nu s-au pățimil.
Apa-n sînge s-a făcut,
Egiptenii n-au băut,
Așa broaștele prin casă,
Țînțari muștele prin vasă
Bube răle puruioase
Arzătoare plin în oase ;
Grindină, foc arzător
De vietură¹⁾ stricători :
Intunec în trei zile
Neputînd șede pe nime
Nici focul să lumineze
Pe patul să dormileze ;
În sfîrșit au dat la moarte
Întăia născută parte.
Faraon s-a îngrozit,
Pe norod l-au slobozit
Cu avere-ndestulat.
Ca să scape din pacat.
Iar Istrail cel iubit
Spre pustie au pornit :
Ziua noru-l îndrepta,
Noapte focu-l lumina.
Moise apa a dispărțit;
Istrail pe uscat au trecut,

1). Vetură — podgorii cu vie.

Iar Faraon au intrat
 In marea, s-au inecat ;
 Și așa s-au izbăvit
 Istrail cel prea iubit.

(Cules de la Prunteasa Paraschiva Grințescu, din Brosteni, Suceava).

M. LIPEȘCU.

DESCÎNTECE

De mușcătură cu șârpe.

VIII)

Să ei trei fire de iarbă de la pirău, o ulcică cu apă ne-
 începută, și purlind cruciș firele prin apă, zici :

Lestriță albă
 lestriță neagră
 lestriță poștriță
 nu mușca de peliță,
 pelița-I de carne,
 carnea-I de os
 veninu să curgă jos
 (cutare) să rămăe sănătos.

După ce termină descîntecul, spală rană cu acea apă și
 apoi leagă cu o petică curată cele trei fire de iarbă.

De deochi

IV)

Se ia apă ne începută într-o ulcică, pune intrinsa pe rînd
 șesă cărbuni aprinși, zicînd de trei ori :

Ista-I de deochi
 ista-I de strigare
 ista-I de mirare
 ista-I de ochiul cel mare.

Suflă cruciș peste fruntea bolnavului de trei ori, îi dă să
 bea din ulcică de trei ori prin trei locuri și cea se rămîne

1). V. vol. I, 118, 200; vol. II, 89, 161.

2). V. vol. I, 57, 82, vol. II, 87.

varsă pe cline. zicînd : durerea de la (cutare) să treacă asupra cînelui.

De spăriet

Esă moșu dintr-o casă
cu minuri pârtoasă,
cu picioare pârtoasă,
cu unghii pârtoasă,
cu degete pârtoasă:
și eu mă duc și-l întreb :
— unde te duet ?
— la (cutare) să-l inspăimîntez.

Nu te duce acolo ; te du la nouă țete de sărac
că mîmîncă pine și masline
și te-asteaptă și pe tine.

Apoi suflă în cruciș peste fruntea bolnavului.

De gilci

Gileă, gileuță
Incalecă pe -uită
și te du la marea neagră
și te pleacă și be apa
că gilguța îndată sucă.

În timpul cît se descîntă, ia o bucată de mămăligă ne începută și tot atinge gilcele : apoi o dă la cîni. În fine ia untură de porc, o frămîntă cu cartofe ferte, și acel aluat îl lăeag la gît.

Comunicate de P. HERESCU

Superstiții

365. Cînd gasești șerpi prin griu (holdă), moare cineva din casă și din trînsul ajunge la pomană.

366. Cînd găina cîntă cocoșește, nu e semn bun; trebuie a-i jumuli penele de pe cap, și de vor eși altele albe, nu ai a te teme ; eșînd însă negre, rău prevestește.

367. Când cade grindina, înfinge un cuțit în pământ, și ea va înceta îndată.

368. Să nu mințeci splina de animal, căci ți se pune splina când vei alerga. (Prin punerea splinei se înțelege un fel de iunghiu).

369. Când cîntă coțofana (știria) aproape de casă, îți vin radele.

370. Când ușa se deschide singura, îți vine vr-un prieten.

371. Pentru a scăpa de pureci, taie în zivă de Paști, coș negru, iar cuțitul mințit de singe, înfinge-l după ușă și lasă-l acolo, și toți purecii se vor stringe la el.

372. Dacă la masă se varsă vin, e semn bun; ear dacă se varsă rachiu, e pagubă,

373. Când paserile au pui mici, nu trebuie a vorbi de dinsele, căci le mințecă furnicele puii.

374. Semințele de castraveți trebuie puse în ză de dulce în pământ, căci pînă la zi de post, se fac castraveți amari.

375. Când îți țiuie în ureche, te înjură cineva.

376. Pentru ca paserile stricatoare să nu vatăme sămănăturile, să ea la lasatul de post, resturi de pe masă, și eșin! afară, se aruncă cite puțin în diferite părți, chemînd odată cu aruncatul pe rînd, fie-care neam de pasere să mințecă.

Tot în acest scop, se mai face la lasatul de post o ață de cînepă, înodîndu-se cu mînele la spate și cu ochii închiși. Se fac 9 noduri, și în timpul lucrării, se descîntă un descîntec ce nu l-am aflat de o cam dată.

(Din Grozești, Mehedinți)

Comunicat de C. GHERGHINESCU

377. Dacă în ziua de Florii, umbli încius cu salcia dusă la hiserică, nu te mai doare mijlocul.

378. În ziua de Rusaliu se pune pelin la ușă, la icoana, la fereastră și în toate părțile, ca să fie cei din casă păziți de Rusaliu.

379. Cînd te doare capul, și te afumî cu pelin de la Rusalii, îți trece.

380. Cînd urechea vijie culva, să se afume cu baligă lipită în ziua de Măriua.

381. La fete să nu se pue cercei cînd es plugari la cîmp, căci li se rup urechile.

382. Carlea să nu fie deschisă cînd mîninci, căci uiți.

383. Ca să scapi de armată, leacul este să mîninci puiu scapat de la cioroiu.

384. Cînd fulgeră înlăiu, să ei pae de jos cu ochii închiși, căci sînt bune de fulgerătură.

385. Dacă în casă sînt greeri, ca să scapi de dinșii, pu o roată de car în casă.

386. Copilului mic să nu-i se tac unghiile, căci ese hoț.

387. Copilului mic, pînă la anul, să nu-i se tundă părul căci e rău de foc.

388. Sara nu e bine să te uiți în oglindă, căci urit lumel te vei face.

389. Ca să nu se poată lua mana de la vite, de cătră femeii fermecătoare, trebuie să ungi țîțele și să legi la coadă usturoiu.

390. Stea cu coadă roșie de se va vedea, răsboiul mare va fi.

391. Ciți pațangeni vei omori, și se va erta de fie care cite trei pacate.

392. Copilul care va suga țîță de la o țigancă, nu se va deochia.

393. Spre a nu se deochia un copil, se ea pămînt de sub talpa masei și-i se face zbenghiul în frunte cu această tină, sau zhenghiul cu scrobeală albastră.

394. La ursitori, trebuie să fie tot-d-auna masă înlinsă ca să aibă ce mîncă; la caz de a nu avea, ursește rău pe noul născut.

395. Calul care n-are splină, fuge mai iute și nu ostenește.

396. Cînd te scalzi și intri în apă, fă-ți cruce; de nu faci, necuratul pune fiare și te îneci.

397. Cînd un om calcă pe urmele pe care au mblat ursitorile, rămîne damblagiu.

398. Cînd vezi un vîrtej, dai cu ho! și el se va risipi.

399. Cînd ouă găina ou cu vine întrînsul, este o aratare.

400. Cînd la vre-o vuntă bei vin sau rachiu, trebuie să bei două pahare căci alt fel unu din doi moare.

401. Omul care omoară un orbete cu mîinile din dărăt, are leac să vindece femeile ce sîufer de ițe.

402. In sara de sf. Vasile se puu liuguri pline cu apă într-o tavă cu tăvile, și a cui o fi seacă, n-are noroc.

403. Cînd se bate sprinceana unei fete mari, ea bate în sciuduri, crezînd că așa se va usca cel ce se gîndește la dînsa.

404. Cînd fulgeră, să nu stai in ușa casei.

405. Picioare de găină să nu mîiniaci, căci nu poți să stăpănești vorba.

406. Salcie de la Florii facută cercuri și puse la icoane, e bună să să aprîndă cînd fulgeră și trăsnește, și este cineva singur in casa.

407. Asemenea se fac cercuri și se pune pe pomi ca să dea roade mai multe.

408. Faptul că după ploae se vîd broaște, se atribue sorbului, care pogorîndu-se asupra riului, ia apă împreună cu broaște.

409. Dacă cineva poate ficsa cîtva timp privirile la soare, e semn că acela este hoș.

410. Buba rea se vindecă cu prune pastrate din ziua de Joia mare (săptămîna mare).

411. Cînd mămăliga caldă, resturnată pe masă, se desparte în două sau mai multe părți, e semn că vei călători.

412. De pisică să nu te prea îngrijești, căci ea se roagă să moară toți și să nu rămăe de cît o babă bătrînă, ca să-î ia mîncarea din mînă.

413. Fetele să nu mîinice despletite, căci le cade părul.

414. Cîinele care urlă și se duce ne mai întorcîndu-se la stăpînul seü, voește binele casei.

415. Dacă un mort va fi moale, este semn că va muri vre-o rudă a sa după el.

416. Mortul eare va ține un ochiū mai deschis, nu se îndură de lumea asta.

417. Cine fură gaina altuia, îi numeră fulgii pe cea-laltă lume.

418. Când faci ghem, înșiră așa pe o bucățică de pline, iar nu pe cirpă, căci pe lumea cealaltă o mănincă.

419. În săptămîna brinzei să nu te speli la cap, căci se scutură bordufurile cu brînza în cap (adecă faci mătreață) și-ți albește părul curînd.

420. După ce te-ai spalat la cap, varsă îndată zoile, căci tremurîndu-se în acel moment pămîntul, îți va tremura capul cît vei trăi.

421. Cine dă ață de pomană, face punte pe lumea cea laltă și trece în raiū.

422. Cine plătește o sărindare preotului, găsește o casă pe lumea cealaltă.

423. Femeea care moare în poziție, să-i se dea de pomană un scăunel și un baston, ca să aibă pe lumea cea laltă pe ce șede și în ce se sprijini.

424. Cine dă acu cu ață întrînsul, își dă zilele.

425. Lumînarea cînd n-o mai poți ține în mîină, pune după ușă lumina cea mică, căci e lumina celor înecați.

426. Cînd cineva îți dă lapte, dă-i paharul înapoi cu puțină apă, ca să nu înterce vaca.

427. Duminică să nu spui că te doare capul, căci te va durea mai rău.

428. Vinerea să nu coși căci vei suferi de ochi.

429. Săptămîna mare (cea de lingă Paști) să nu prea lipești sau spoești, căci e rău de boală.

Din Culoaia (Inlomița).

Comunicate de I. N. Constantinescu

Strigăte în joc

153. Strigă, strigă mutule,
uu tăcea tăcutule,

că ai gură de strigat
și picioare de-alergat.

de imblat noaptea prin sat
la nevasta cu barbat.
Cind cole la capatul
tacă dracu de bărbat,
vine tremurind la pat.
Eu îl întreb de sanatate
el îmi dă cu buha în spate:
nu știu buhă-t ori îi pământ
că din spate-mi ese fumul;
nu știu buhă-t ori îi pământ
că din spate-mi ese zama

x

134. Vai de mine n-am opiunct
și drăguțe este cinei.
Vai de mine n-am obele
și drăguțe este stele.
Cite stele sînt pe cerțu
toate pînă în ziuă pier,
numai luna și e-o stea
știe de patima mea.

x

135. Vai de mine n-am drăguțe
numai trei mititeluțe :
una-t slută,
una-t mută
una-t cu spinarea ruptă.
Trecuți balta
luați alta,
mai frumoasă
mai gheboasă,
nici cu asta nu țil casă,

x

136 Tot îmi saltă din potcoavă,
ca moara din custorombă,
și m-ă saltă din călea
ca moara pe căpatăl,

x

137. De trei zile beu la viu:
las să beu, că sînt străin:

de trei zile ben la bere;
las să beu că n-am muere.

x

137 Cit îi Moldova de mare,
numai două vaduri are,
dar pe vadul de la vale
samanate cuișoare,
dar cine le-a samanat?
Gheorghies cel farmecat.
Dar cine l-o fermecat?
Două fete dintr-un sat
ș-o nevastă cu barbat.
Dar cu ce l-o fermecat?
Cu sulcină din grădină
și cu apă din fîntină,
cu trei crengi de liliac,
cu să nu-t mai țai de leac.

x

139. Draga mamei jucăușă
ce-ai făcut de șezi la ușă,
răzămătă de-un ușor
rădicală de-un picior?

x

160. La răchita răsădită
face-o babă pe ursită.
Bate babă penel
să crăpe izmenele,
ori să crăpe și să cheie
ori să vie să mă ete.

x

161. Hăisa țală la camară
la hîrbu cu rumineală.
Învirte mamă hîrbu bine
să mă joace și pe mine.
Învirte mama hîrbu roată.
să fiu de flecăl jucată.

x

162. Fata care se rumenește

nici o ceapă nu plătește.
Da ea tot s-a rumeni
batră-un soțu de la plăți.

x

163. Ardă-l focu, bată-l para
că m-o tubit toată vara
și tot a zis că m-a lua
pluă ce-o venit toamna;
și s-o dus și m-o lasat
m-o lasat de ris în sul,
de risu femeilor
de ura flecăilor.

x

166. Are tata patru hot,
și din patru vinde doi.
Vinde tata pe mindril,
să-mi fac rochiul de cașmir.

x

167.—Buna ziua cocostire,
n-ai văzut pe Săfta 'n Irg?
—Am văzut-o în Podu-lung
mina șapte fete 'n plug,
cu birinșcă pe curea,
cu coadă din capra mea.

x

168. Haide fată la Birlău,
calare pe-un ciucălău.

x

169. Două giște și-un hoboc,
hăis tirtan la poloboc.

x

170. Cum nu-l lelea cățalușă,
face patu dupe ușă,
cînd mă duc sara la ea,
ea mă prinde de curea.

164. Pe Maioru de la Piatră
bate-l D-zeu să-l bată,
tot a zis că eî nu-s fată;
Eî mă țin fată curată,
numai odată sint scăpată,
o dată după poiată,
în dosu pirlazului
cu Gheorghe-a ninașului.

x

165. Miștica joacă 'n joc
und' să prinde, n-are loc;
și-i dragă flecăilor,
că bulă găinilor.

Comunicate de S. *Mihailescu*

și mă trage-n pal la ea.

x

171. Umblă rusu prin răchii
și rusca coviți! coviți!
Moară rusu de necaz
e-a găsit pe rusca 'n laz

x

172. Mărita-m-aș și m-aș duce,
nu știu face mălaiu dulce.
Ba nict dulce, nict dospit,
la ce foc să mă mărit?

x

173. La Catrină la bordetă,
este-o mișă și-un coler,
și o scroafă cu doi pureci.

x

174. Cite fete-s cu cercet,
parcă-s scroafe cu pureci.

x

175. Hei saraca bine sare,
și-acasa nimică n-are.

176. Mai stăi fița că ț-a fi,
dute-acasă și-ți rișni.

—Lasă-mi mamă să joc,
c'oți rișni un tăbultoe.

x

177. Haide roată cureuben,
să mă sui la D-zeu.

c-o samanal cucu griu,

și pupăza elnepa,

s-o culcagă fetele.

(Din Hollusen. Suceava)

că se rup cămeșile.

x

178. Așa joacă-n alte sale,
cu cămeșa ruptă'n spate.

x

179. Nu umbla noapte în sat,
ca-ți veni cu capu spart.

Comunicate de T. C. Ionescu.

Bobii

Bobii, bobghii ori *bogii* se zice grăunțelor cu care se caută în bobii. În bobii nu se poate căuta de cît cu grăunțe de popușoi. Grăunțele cu care se caută în boghii, trebuie să se desface de știulete, să fie curate și bune. Cînd te duci la babă să-ți caute în bobii, ea coboară din pod un popușoi și desface grăunțele ce-î trebuiesc. De vine la casa omului, trebuie să-î dai un popușoi, să-î desfacă ea de pe ciucălau. Cu grăunțe dejghiocate nu vrea să caute în bobii.

Bobii se alcătuesc din 41 de grăunțe curate și mari. Cînd baba caută bogii la mai mulți din casă, schimbă un bob din cei 41 și apoi caută. În bobii se trage în genere pe *sîtă*; dacă sita-î spartă, se caută pe o pernă; și dacă nici perne nu-s în casă, pe masă ori pe laiță.

Înainte de-a se trage (de a se înșira) bobii, ei se mensesc.— În menirea lor, baba zice: „41 bobii, bine știți, bine giciți și mie drept să-mi spuneți: cum ați știut a ră-sări, a crește și a vă face boabe, să știți să-mi spuneți dacă G. are să vie chefos, volnic și în duși buni, că de nu, în foc v-oîți arunca”.

După menirea aceasta, care variază după localități și boabe, grăunțele se întind în lung și se despart în trei g â-

mezi. — Înainte de a le depărți în grămăgioare, se sumuță ca copiii, și se face pe ei semnul crucii.

Din grămăgioara din mijloc se desparte cele 4 fire, pînă ce rămîne 1, 2, 3 ori 4 și se pun sus, în dreptul grămezelor. Acelaș lucru se face cu grămăgioara din dreapta și cea din stînga.

Bobii pot să pice pe 5 ori 9. — Cînd bobii cad pe 5, cel pentru care se caută, sosește îndată; cînd cad pe 9, al stă locului. — După ce s-au scos întîiul rînd alcătuit din 3 grămezi de 1, 1 și 3, ori 2, 1 și 2 ori 2, 2 și 1, ori 3, 3 și 3, sau 3, 4 și 2, ori 2, 3 și 4 etc., urăunțele se amestecă și procedindu-se ca întîi, se scot alte grămăgioare. Aici ei pică și în 8, ori 7, ori 10, ori 12. ș. a. Bobii copriind 3 rînduri în lung și lat, fie-care rînd alcătuit din 3 grămăgioare.

Unu arată bob sositor; 2 îndoeală; 3 bucurie și 4 vorbe; rîndurile din stînga e «mina streină» și partea din dreaptă e «în casă».

În bob se caută fetelor de aș să se mărite, flecăilor de aș să se însoare, ibovnicilor despre drăguțe, drăguțelor despre ibovnic, femeii cînd îi dus barbatu departe, pentru perderi, scirbe ș. a. — Ceea ce fac țigancele cu cărțile, fac babele cu boghii, așa că am putea zice că cărțile habelor sunt *bobii*. Obiceiul acesta e foarte vechiu la Romîni, *Bob sositor* se zice bobulul ce vine în dreapta și e singur. *Bob sositor* e o zicală mult întrebuițată în popor.

Din sate sînt unele babe, ce gîlesc așa de bine în bobii, de te miri de ele. Gura le merge ca toaca și de multe ori întimplarea adeverește zisele lor. — Cu cît vremea trece și știința pătrunde în sate, bobii se răresc și spre mirarea noastră li ia locul cărțile, după cum și obiceiurilor bătrînești li ieș locul moșnițăriile de azi.

M. LUPESCU

Bibliografie

Achille Millien : *Balades et chansons populaires tchèques et bulgares*. Paris. A. Lemerre, 1894. — Intr'un frumușel

volum de 129 pagini, D. Millien scrie într-o franțuzască elegantă, cite-va balade și cîntece populare de ale cehilor și bulgarilor. Autorul s-a servit de traduceri D-lor Louis Léger și A. Dozon, pe care le-a versificat, în parte, cu destul succes.

Iată ca specimen un cîntec bulgăresc în care se vorbește de țeară românească:

Il éclate une guerre au pays des Moldaves ;
 Dans le pays valaque est une guerre aussi :
 Les vieux sont égorgés, les jeunes sont esclaves ;
 Vicha, la jeune grecque, est emmenée ainsi .

Le cheval du Sultan, c'est elle qui le mène,
 Qui porte son drapeau, qui l'évente aujourd'hui ;
 De malédictions son âme aigrie est pleine :
 «Puisses-tu perdre, ô roi, ton trône et ton appui!

«Puisse ne prospérer pas un jour de ta vie
 Et le malheur sur toi couler comme un ruisseau !
 Car à mon bel enfant là-bas tu m'as ravie :
 Qui donc lui donnera les soins dans son berceau?»

Din punct de vedere folkloristic, lucrarea D-nului Millien prezintă puțină importanță ; în bucățile traduse nu aflăm multe despre psihologia acestor popoare. Apoi un cîntec, tradus chiar literal, nu poate servi tocmai mult ca material de studiu ; iar cînd se dă o traducere în versuri, ori cît ar fi de bine alcătuite, originalul pierde din importanță cu cît traducerea are mai multă valoare literară. De aceea cartea D-lui Millien nu poate fi consultată în studii folkloristice.